



Jesper Stanges prædiken 2. juledag

Taler

Jesper Stange
Sognepræst

Dato

26. december 2005

Sted

Vor Frue Kirke, Københavns
Domkirke

Omstændigheder**Prædikentekster**

Apostlenes Gerninger kapitel 6, vers 8-14; 7, 54-60
Matthæusevangeliet kapitel 10, vers 32-42

Salmer

Her kommer, Jesus, dine små
Gloria: Ære være Gud i det højeste
Julebudet til dem, der bygge
Den yndigste rose er funden
Min sol, min lyst, min glæde
Mit hjerte altid vanker
Fra Himlen højt kom budskab her, vers 9-10
Julen har englelyd

Kirken er en fejl

Anden juledag er en martyrdag. Sankt Stefans dag mindes den første, som satte livet til for sin tro og med ham enhver, der siden har gjort det.

En martyr er et vidne, altså et menneske, som bærer vidnesbyrd om Kristus.

Det Nye Testamente og kirkens historie fortæller om de omkostninger, det har haft at fortælle om Jesus, at han er Kristus. Matthæusevangeliet lader Jesus selv forudsige forfølgelser, tortur og drab. Og Apostlenes Gerninger fortæller, hvordan forudsigelserne gik i opfyldelse.

Stefanus anklages for at tale spottende om Moses og Gud. Stefanus blev stenet. Han blev den første, men ikke den sidste. Og der er stadig steder i verden, hvor det er forbundet med store personlige omkostninger at bekende sig til Kristus.

I respekt for de mennesker, der har sat og stadig sætter alt på spil for deres tro, helliger vi derfor stadig en af julens dage til mindet om dem. Vi vil på den måde

vide vores taknemmelighed over deres vidnesbyrd, som bar kristentroen frem til os.

Men vi gør det ved at fastholde den afmægtighed, hvormed de gjorde det.

Der findes ikke nogen egentlig forklaring på, hvordan vi kommer til tro. Psykologer, sociologer og teologer bidrager selvfølgelig gerne med hver deres, men vi ved, at vores tro forbliver ganske uberørt af forklaringerne og vist nærmest er et under. Og der findes heller ikke forklaringer på, hvad der får mennesker til at sætte deres liv til i en højere sags tjeneste.

Vores forestilling om martyriet får i dag sit indhold fra unge menneskers selvmorderiske aktioner imod vores vestlige imperialisme.

Vore dages martyr er en muslimsk selvmordsbomber, som uden smålig skelen tager flest muligt med sig i den død, som vil indbringe ham halvfjers paradisiske jomfruer.

Og selvom det mellem islams millioner af troende er en både ekstrem og ekstremt lille del, der drager denne konsekvens af deres tro, bliver han billedet på en martyr.

Derfor er det vigtigt, at vi med vores martyrdag husker, at et kristent martyrium aldrig, aldrig sker i nogen højere sags tjeneste. Jesus Kristus står for meget, men først og sidst for den holdning og tro, at vores medmenneske aldrig kan nedskrives til et middel i en højere sags tjeneste. Ingen kan tage andres liv som gidsel eller slet og ret tage det ved at påkalde sig Jesus og vores himmelske Fader.

Så enkelt er det.

Vi har alle med vores dåb fået den opgave at gå ud i verden for at gøre folkeslagene til Jesu Kristi disciple ved at døbe og lære.

Vi er på den måde alle en slags martyrer i ordets bogstavelige betydning. Vi bærer vidnesbyrd om Kristus.

Men virkemidlerne eller redskaberne... eller våbnene i denne mission er vand og ord.

Dåbsvandet og de ledsagende ord er rigtignok til tider blevet oplevet så udfordrende og provokerende, at det har kostet martyrerne livet. Martyrerne blev på den måde som trosvidner også blodvidner. Martyrerne valgte at sætte deres eget liv til. Men de udfordrede udelukkende deres medmenneskers liv med deres uforståelige holdning, at der for dem var ting, der var vigtigere end at beholde livet. I martyrerne afkald på muligheden for at afsværge deres tro, i martyrerne afkald på modstand, i martyrerne selvforglemmende hengivelse, fandt martyrerne banemænd måske deres eget liv og deres egen tro udfordret. Men de sande martyrer overlod det til hver enkelt selv at stå inde for det, de ville tro på.

Det kristne martyrium er altså alene selvvalgt i den betydning, at martyren valgte ikke at springe fra. Martyriet er en konsekvens af den kristne bekendelse, en konsekvens blandt mange mulige. Den kristne martyr handler aldrig på andres vegne men på egne.

Når så det er på plads, melder spørgsmålet sig, hvordan vi bærer vidnesbyrd om Kristus.

Blodvidnet gav med sit afkald på magt sin skarpretter noget at tænke over. I det stykke kunne det da tænkes, vi havde en læremester i martyren.

Historien har lært os, at kirke og kristendom også har sin gang på jorden, når den ikke sidder på magten. En tidligere magtfuld statskirke er blevet til folkekirke, og det vil sige den kirke, folket vil have. En kirke af folket.

Var det gået, som sociologer og samfundsforskere havde spået, ville folket godt nok slet ikke have haft nogen kirke nu. Men det har vi.

Og kirken er såmænd ved at vænne sig til sig selv som en eftermoderne rest eller systemfejl langt fra den magtposition, kirken tidligere indtog.

Martyrdagen har måske det bud på denne situation, at det ikke er en situation, der skal beklages og slet ikke bekriges.

Hvis sociologerne havde fået ret, havde vi slet ikke været her. Men det er vi. Vi er altså en fejl og man kan se på os, som man så på Stefanus, og alene med den

forskel at systemfejlen ikke længere provokerer systemet til at kaste med sten. Man nøjes med at ryste på hovedet.

Martyren, altså sandhedsvidnet, den der vil bære vidnesbyrd om Kristus, er til gengæld alene troværdig som fejl.

Det gælder altså ikke om at beklage eller begræde magtesløsheden, men om at vedgå den.

Det gælder om at beklæde sit magtesløse embede som den, der bærer vidnesbyrd om Kristus.

Hele det moderne projekt har været kendetegnet af opgør og kritik af det overleverede og traditionelle. Det ser nu ud til, at kritikken er ført til ende. Resultatet er, at vi hverken tror på det overleverede eller kritikken af det. Det eneste troværdige er fejlen, systemfejlen.

Kan man overhovedet lægge sig i smukkere forlængelse af vor Herre end ved at vedgå sin position som systemfejl?

Stefanus blev af sit system anklaget for en forkyndelse, som ikke passede i de to dominerende systemer, henholdsvis benævnt som Moses og Gud. Han taler spottende om Moses og Gud, hed det, og det vil sige om forestillingen om en gudgiven lov og den herskende monoteisme.

Vi lever i en tid, hvor vi som kirke og kristne kun er interessante som systemfejl.

Vi kan befri os for den overanstrengelse, det er at føle sig nødsaget til at tale på andres vegne, sundhedsvæsenets, skolevæsenets, socialvæsenets, det politiske og det kulturelles vegne. Vi kan nøjes med at tale på egne vegne.

Kravet til os er alene, at vi taler rent, så at sige. Sådan bliver vi interessante at tale med, hvis vi overhovedet bliver det.

Det kommunikationssamfund, vi lever i, indebærer, at ingen længere med troværdigheden i behold kan tale på andres vegne. Vi er alle sammen henvist til at lytte, hvis vi ønsker at blive klogere. Og så altså tale hver vores sag.

Man kan næsten ikke ønske sig en bedre tid for den, der vil være martyr i betydningen: at bære vidnesbyrd om Kristus.

Der skal bare tales rent. Uden dikkedarer, uden forsvar, uden forklaringer.

Kristus blev født til jorden, levede og døde for at erstatte det gudsbillede, Moseloven og den teokratiske monoteisme havde frembragt. Han døde for vores skyld, for at ingen herefter skulle bilde sig selv eller nogen anden ind, at hverken regler eller magt er vejen til Gud. Troen er vejen. Den tro, som har genstand og ophav til fælles. Kristus.

Sådan.

Vi fanges lettere, end vi forestiller os, i ønsket om at overbevise andre om saligheden i denne tro.

Det er en lyst og en vilje, som ikke er meget forskelligt fra den, vi kender fra vores første udlandsrejse, hvor vi er nødt til at fortælle, hvor smuk udsigten er fra Eiffeltårnet. Det er ikke meget forskellig fra nødvendigheden af at fortælle om sine børns fødsel.

Men ligesom vi ikke nødvendigvis dermed skal sende vores tålmodige tilhører til hverken Paris eller fødeklinikken, er opgaven som martyr også opfyldt, når vi har fortalt. Om Betlehem og barnets fødsel og hvad der videre hændte i de dage.

Vi kan kun bestyrke troværdigheden i vores foretagende ved at overlade ordet til dets egen skæbne.

Vi deler afmagts vilkår med Stefanus og kirkens martyrer gennem tiderne. Afmagten er til alle tider det bedste Kristusvidnesbyrd.

I dag behøver vi ikke anstrenge os for at oplede den position. Den sidder vi i.

Betragt det som en gave fra Gud.

Kilde

Jesper Stange: "Ord til andet – prædikener", s. 35-42. Forlaget Alfa. 2012

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

2. Juledag, Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/jesper-stanges-praediken-2-juledag>